

Zemkopības ministrija

Aktualitātes sēklu un šķirņu aprites jomā

Ineta Jēkabsons, Lauksaimniecības departamenta
Lauksaimniecības resursu nodaļas vadītāja vietniece

23.03.2018.

Zemkopības ministrija

Saturs

- ❑ Eiropas Savienības aktualitātes sēklu un šķirņu aprites jomā.

- ❑ Latvijas normatīvie akti sēklu un šķirņu aprites jomā :
 - veiktās izmaiņas 2017. gadā
 - plānotās izmaiņas 2018.gadā

- ❑ Valsts atbalsta un Tiešmaksājumu noteikumi

Zemkopības ministrija

ES aktualitātes sēklu un šķirņu aprites jomā

- ✓ EK kopā ar Kopienas augu šķirņu biroju (CPVO) strādā pie jaunas kopīgas ES IT sistēmas izveides augu šķirnēm (lauksaimniecības sugu, dārzeņu un augļaugu), lai turpmāk sistēma būtu pārskatāma un ērti lietojama;
- ✓ EK turpina darbu pie ES ekvivalences jautājumiem Brazīlijai, Moldovai, Senegālai, Indijai, Ukrainai, Bolīvijai;
- ✓ EK ir izveidojusi «EU Seed Fraud Network» caur kuru dalībvalstis var ziņot par sēklu viltojumiem vai aizdomīgiem darījumiem.

Zemkopības ministrija

ES aktualitātes sēklu un šķirņu aprites jomā

- ✓ EK tiek skatīts jautājums par sojas kvalitātes rādītājiem un testēšanas metodēm;
- ✓ EK turpina darbu pie dārzeņu sugu nosaukumu precizēšanas;
- ✓ EK strādā pie ES kvalitātes kaitīgo organismu projekta sadarbībā ar EPPO;
- ✓ EK kopā ar CPVO strādā pie molekulāro marķieru izmantošana AVS testos.

Zemkopības ministrija

ES aktualitātes sēklu likumdošanā

22.01.2018. ir pieņemta Komisijas Īstenošanas direktīva (ES) 2018/100, ar ko groza Direktīvu 2003/90/EK un Direktīvu 2003/91/EK, kurās nosaka attiecīgi Padomes Direktīvas 2002/53/EK 7. panta un Padomes Direktīvas 2002/55/EK 7. panta īstenošanas pasākumus attiecībā uz obligāti pārbaudāmajām pazīmēm un konkrētu lauksaimniecības augu sugu šķirņu un dārzeņu sugu šķirņu obligātajiem pārbaudes nosacījumiem.

- Direktīvā precizēti atsevišķu sugu AVS pārbaudžu protokoli un vadlīnijas.

Direktīva tiks pārņemta līdz 31.08.2018. ar grozījumiem Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumos Nr.1229 „Noteikumi par šķirnes atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaudi”.

Sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos veiktās izmaiņas 2017. gadā

Veikti grozījumi Kartupeļu, Biešu, Lopbarības augu un Dārzeņu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos, galvenās izmaiņas:

- ieviests oficiāli piešķirtais sērijas numurs sēklu oficiālajās etiķetēs;
- ieviests „klusēšanas un piekrišanas” princips sēkludzētāju reģistrācijā;
- noteikts parauga lielums kartupeļu mātesaugu pārbaudēm;
- precizēti atsevišķi lopbarības augu sugu nosaukumi;
- precizēta minimālā dīgstspēja miežabrāļa B un C kategorijas sēklai un citas izmaiņas.

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Labības sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos plānotās izmaiņas:

- paredzēts atteikties no sēklaudzētāju reģistrācijas apliecības izsniegšanas – turpmāk dienests pēc personas pieprasījuma izsniegs lēmumu par personas reģistrāciju reģistrā;
- paredzēts precizēt kārtību atļaujas saņemšanai sertificēt PB kategorijas vai B kategorijas sēklu partiju sēklas ar pazeminātu dīgtspēju;
- svītrot normu par atļaujas izsniegšanu izlases sēklas kategorijas pazemināšanai, jo šāda atļauja nav pieprasīta ne reizi kopš norma ir spēkā;

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Labības sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos plānotās izmaiņas:

- paredzēts turpmāk nenoteikt sēklu sertifikāta derīguma termiņu, sertifikāts būs beztermiņa. Noteikumos būs noteikta prasība, ka sēklām, kas paredzētas tirdzniecībai, būs jāveic atkārtota sēklu pārbaude atkarībā no sēklu glabāšanas ilguma, sēklu mitruma un kaitēkļu invāzijas;
- attiecībā uz kukurūzu plānots ieviest papildu sēklu kvalitāti apliecināšu dokumentu, oficiālu konkrētās valsts apstiprinājumu, ka sēklas nesatur ĢMO vai konstatētais ĢMO piejaukums nesasniedz 0,1 procentu.

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Elļas augu un šķiedraugu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos plānotās izmaiņas:

- no noteikumiem tiks svītrotas **miega magones**, lai novērstu pretrunas ar Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites likuma 6.pantā noteikto aizliegumu audzēt miega magones;
- paredzēts atteikties no sēklaudzētāju reģistrācijas apliecības izsniegšanas – turpmāk dienests pēc personas pieprasījuma izsniegs lēmumu par personas reģistrāciju reģistrā;
- paredzēts precizēt kārtību atļaujas saņemšanai sertificēt PB kategorijas vai B kategorijas sēklu partiju sēklas ar pazeminātu dīgtspēju’;
- svītrot normu par atļaujas izsniegšanu izlases sēklas kategorijas pazemināšanai, jo šāda atļauja nav pieprasīta, ne reizi kopš norma ir spēkā.

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Eļļas augu un šķiedraugu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos plānotās izmaiņas:

- baltajām sinepēm lauku apskatē noteikt maksimāli pieļaujamo augu skaitu, kuru sēklas sagatavošanas procesā ir grūti nošķirojamas;
- paredzēts turpmāk nenoteikt sēklu sertifikāta derīguma termiņu, sertifikāts būs beztermiņa. Noteikumos būs noteikta prasība, ka sēklām, kas paredzētas tirdzniecībai, būs jāveic atkārtota sēklu pārbaude atkarībā no sēklu glabāšanas ilguma, sēklu mitruma un kaitēkļu invāzijas;
- attiecībā uz rapsi un soju plānots ieviest papildu sēklu kvalitāti apliecināšu dokumentu, oficiālu konkrētās valsts apstiprinājumu, ka sēklas nesatur ĢMO vai konstatētais ĢMO piejaukums nesasniedz 0,1 procentu.

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Kartupeļu sēklaudzēšanas un sēklas kartupeļu tirdzniecības noteikumos plānotās izmaiņas:

- paredzēts atteikties no sēklaudzētāju reģistrācijas apliecības izsniegšanas – turpmāk dienests pēc personas pieprasījuma izsniegs lēmumu par personas reģistrāciju reģistrā;
- paredzēts precizēt nosacījumus sēklas kartupeļu kvalitātes rādītājiem, paredzot, ka kopējā pieļaujamajā daudzumā iekļauj ne tikai sauso puvi, slapjo puvi, parasto kraupi un ārējos bojājumus, bet arī melno kraupi, irdeno kraupi un sudraboto kraupi;
- precizēt sēklas kartupeļu kvalitātes noteikšanas metodiku attiecībā uz ārējo bojājumu uzskaiti.

Zemkopības ministrija

Plānotās izmaiņas normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā 2018.gadā

Augu šķirnes saimniecisko īpašību novērtēšanas noteikumos plānotās būtiskākās izmaiņas:

- ieviest prasības sojas šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanai;
- precizēt augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas radītājus un metodikas atsevišķām sugām.

Zemkopības ministrija

Valsts subsīdijas

Augkopības subsīdiju sadaļas 2018.gadā:

- Atbalsts augu gēnu bankas, centrālās datubāzes un molekulārās pasportizācijas laboratorijas darbības nodrošināšanai.
- Atbalsts kultūraugu genofonda saglabāšanai un šķirnes identitātes pārbaudei.
- Atbalsts augsnes minerālā slāpekļa monitoringa īstenošanai.
- Atbalsts kvalitatīvas sēklas sagatavošanai un izmantošanai.
- Atbalsts selekcijas materiāla novērtēšanai integrēto lauksaimniecības kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju ieviešanai.

Zemkopības ministrija

Izmaiņas Tiešmaksājumu noteikumos

Plānotās izmaiņas Tiešmaksājumu noteikumos paredz, ka sākot ar šo gadu, lai saņemtu vienoto platības maksājumu par kaņepju platību, platību varēs apsēt ne tikai ar sertificētām, bet arī ar **kaņepju saglabājamās šķirnes sēklām**, kas pārbaudītas un atbilst normatīvajos aktos par Latvijas izcelsmes laukaugu un dārzeņu ģenētisko resursu saglabājamās šķirnes atzīšanu un sēklu apriti noteiktajām sēklu kvalitātes prasībām.

- Latvijas augu šķirņu katalogā šobrīd ir iekļauta viena saglabājamā kaņepju šķirne «Adzelvieši».

Zemkopības ministrija

Izmaiņas Tiešmaksājumu noteikumos

Brīvprātīgs saistītais atbalsts par sēklām

Izmaiņas, sākot ar 2017.gadu:

- Ar 2017.gadu, lai saņemtu brīvprātīgu saistīto atbalstu par sertificētu kartupeļu, stiebrzāļu un lopbarības augu, kā arī labības sēklu, tiek noteikts **sertificētu sēklu minimālais ražības apjoms no hektāra konkrētai sugai.**

Zemkopības ministrija

Izmaiņas Tiešmaksājumu noteikumos

Sertificētu sēkļu minimālais ražības apjoms (t/ha) (izmaiņas veiktas 16.05.2017.)

Kultūraugu sugas	t/ha
STIEBRZĀLES	
Pļavas timotiņš	0,29
Pļavas auzene	0,29
Sarkanā auzene	0,33
Daudzziedu viengadīgā airene	0,59
Hibrīdā airene	0,54
Ganību airene	0,57
Kamolzāle	0,12
Auzeņairene	0,43
Niedru auzene	0,37
Pļavas skarene	0,25
TAURINZIEŽI	
Sarkanais āboliņš	0,23
Baltais āboliņš	0,20
Lucerna	0,11
Austrumu galega	0,16
Bastarda āboliņš	0,14
Facēlija	0,05
Ragainais vanagnadziņš	0,05

Zemkopības ministrija

Izmaiņas Tiešmaksājumu noteikumos

Kultūraugu sugas	t/ha
PĀKŠAUGI	
Zirņi	0,86
Lauka pupas	1,91
Lupīnas (dzeltenā, baltā, šaurlapu)	0,40
Vīķi	0,40
LABĪBA	
Mieži, vasaras	1,41
Kvieši, vasaras	1,89
Auzas	1,85
Griķi	0,52
Tritikāle, vasaras	1,00
Kvieši, ziemas	2,33
Rudzi	1,40
Tritikāle, ziemas	1,45
Mieži, ziemas	1,20

Zemkopības ministrija

ZM risinājumi saistībā ar 2017.gada plūdiem

Ņemot vērā 2017.gada spēcīgās lietavas ar Zemkopības ministrijas Vadības protokollēmumu ir noteikts, ka MK 29.08.2017. Rīkojumā Nr.455 minētajos novados (Aglonas novads, Baltinavas novads, Balvu novads, Ciblas novads, Dagdas novads, Daugavpils novads, Ilūkstes novads, Kārsavas novads, Krāslavas novads, Līvānu novads, Ludzas novads, Preiļu novads, Rēzeknes novads, Riebiņu novads, Rugāju novads, Vārkavas novads, Viļakas novads, Viļānu novads, Zilupes novads, Alūksnes novads, Jēkabpils novads, Madonas novads, Lubānas novads, Gulbenes novads, Cēsvaines novads, Varakļānu novads, Krustpils novads, Salas novads, Aknīstes novads)

- ✓ **ja netiks nodrošināta minimālās sēklu ražības ieguve, tad netiks piemērota sankcija un tiks izmaksāts atbalsts.**

Zemkopības ministrija

ZM risinājumi saistībā ar 2017.gada plūdiem

Ņemot vērā, ka 2017.gada rudens nelabvēlīgie laika apstākļi un spēcīgās lietavas skāra ne tikai iepriekšminētos novadus, bet visu Latvijas teritoriju Zemkopības ministrijas Vadības protokollēmums paredz, ka, ja pretendents paredz, ka nespēs nodrošināt minimālās ražības ieguvi, balstoties uz nelabvēlīgo laika apstākļu radītajām sekām

Valsts augu aizsardzības dienestā ir jāiesniedz iesniegums ar pierādījumiem un pamatojumu par ārkārtas apstākļiem.

Zemkopības ministrija

ZM risinājumi saistībā ar 2017.gada plūdiem

Ņemot vērā 2017.gada rudens nelabvēlīgos laika apstākļus un spēcīgās lietavas ar Zemkopības ministrijas Vadības protokollēmu esam paredzējuši atkāpes no sēklaudzēšanas noteikumos noteiktajām sēklaudzēšanas un sēklu kvalitātes prasībām paredzot, ka

Valsts augu aizsardzības dienests:

1. veicot sēklaudzēšanas lauku apskates **2018.gadā** varēs nepiemērot **labības** sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos noteiktās prasības par priekšaugiem, ja sēklaudzētājs var nodrošināt konkrētās šķirnes tīrību;
2. atļaus sertificēt **griķu (C)** kategorijas sēklas ar pazeminātu dīgtspēju ne zemāku par 60%;
3. atļaus sertificēt sojas šķirnes „Laulema” bāzes kategorijas sēklas ar pazeminātu dīgtspēju un tīrību, ar nosacījumu, ka sēkla tiks sēta pavairošanai tikai savā saimniecībā.

Zemkopības ministrija

PALDIES PAR SADARBĪBU!